

Avsnitt 58: Samverkan kring elever med intellektuell funktionsnedsättning

INFORÖST: Vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetar för att alla barn, elever och vuxenstuderande, oavsett funktionsförmåga ska nå målen för sin utbildning. I podden förklarar, fördjupar och diskuterar vi specialpedagogik, och ger goda råd till dig som arbetar i, eller har barn som går i förskolan och skolan.

ERIKA: Hej och välkomna till Specialpedagogiska skolmyndighetens podd, Lika värde. Vi spelar in det här samtalet på distans och det kan påverka ljudkvaliteten. Och i dagens samtal kommer vi att prata om elever som går integrerade, och det handlar då om elever som har en intellektuell funktionsnedsättning som tillhör grundsärskolan målgrupp och som läser i grundskolan, och gör det då i enlighet med grundsärskolans läroplan. Och fokus för det samtal som vi ska ha i dag det är hur viktigt det är med samverkan för att eleverna ska få så bra pedagogiska och sociala förutsättningar som möjligt under sin skolgång. Och jag som leder samtalet heter Erika Bergman, och jobbar som pressekreterare på Specialpedagogiska skolmyndigheten. Och med mig i samtalet har jag Linda Davidsson, speciallärare i Linköping, föreläsare och författare om ämnet samverkan, och Ami Hemstad, specialpedagog och samordnare för grundsärskolan i Norrköpings kommun. Välkomna hit.

AMI: Tackar.

LINDA: Tack, tack.

2021-06-09

- ERIKA: Och det finns olika aspekter av samverkan, allt från samverkan mellan lärare till samverkan med habilitering och fritidshem, och i dagens samtal så kommer vi att fokusera på hur man samverkar i skolmiljön. Och så här i början av samtalet så skulle jag vilja att ni kort säger något om vad samverkan egentligen innebär och varför det är så viktigt att man har en bra samverkan när man har elever i sin grundskoleklass som läser enligt grundsärskolans läroplan, eller det som nu kallas då för att eleven går integrerat. Skulle du vilja börja Linda?
- LINDA: Ja, men jag har många tankar om det och jag tänker att en god samverkan inom skolan och med exempelvis vårdnadshavare är grundläggande för alla skolformer att man har. Och sen då om man har elever som är integrerade så har de väldigt ofta fler kontakter, som korttidshem eller barn- och ungdomshabilitering, personliga assistenter och sånt. Det ställer lite krav på oss från skolan att värna om de här relationerna och lyfta det positiva kring eleverna och att skapa en trygghet hos alla parter att man behöver den här samverkan. Ja, det är egentligen det som jag tänker att vi behöver ha alla med på samma tåg.
- ERIKA: Mm. Vad säger du Ami?
- AMI: Ja, men för mig så är samverkan att man ska kunna få en likvärdig tillhörighet utifrån att man har olika förutsättningar. Och då tänker jag att det gäller ju både det pedagogiska och det sociala. Tycker också att det är viktigt ... Precis det som Linda säger så har vi mycket samarbetspartners för de här eleverna. Och det är viktigt att vi har ett bra samarbete för att få en helhet så det inte blir

små delar utav olika saker som gör på olika sätt. Och det kräver då också att skolan har en personal som också ser att det är en tillgång att ha en integrerad elev. Och då menar jag hela vägen, alltifrån rektor, EHT, mentorer och andra pedagoger på skolan som då har möjlighet att ... och vilja att kunna samarbeta med alla samarbetspartners som finns runt omkring för den här eleven.

LINDA: Jag tänker också en viktig aspekt av samverkan, om vi pratar om andra aktörer och så, det är att man verkligen tar vara på allas profession, men också den här aspekten att skolan har ett uppdrag och habilitering har ett uppdrag, men att vi måste samverka för att kunna utföra våra uppdrag till fullo, så att säga.

ERIKA: Mm, just det.

AMI: Man skulle vilja se det som en stor cirkel egentligen, där man har eleven mitt i och så är det massor med armar ut. För det stora cirkeluppdraget är ju att få så bra som möjlig samverkan för eleven. Och det kan se ut, precis som du säger Lina på olika sätt, för trots allt så har vi olika uppdrag.

ERIKA: Så det är att hitta varandra i den där cirkeln egentligen och att ... men det här gemensamma fokus på de bästa förutsättningarna för eleven.

[allmänt medhåll]

ERIKA: Ja. Linda, jag tänker utifrån det du arbetar med, det du ... i den verksamhet som du är, vad ... hur ser det ut då när en elev med intellektuell funktionsnedsättning går integrerat i grundskolan? Vilka repres... eller vilka pressorer, ska jag

säga, är det som finns representerade då i det här pedagogiska arbetet och i sam... hur samverkar och samarbetar ni då just då med fokus på elevens bästa förutsättningar?

LINDA:

Vi har ju ... Ami och dem också en samordnare, men om man tänker mer på det praktiska arbetet här på skolan så att säga, så har vi dels en specialpedagogisk koordinator som är ett viktigt stöd för mentor och resurserna som är närmast eleverna. Och där hon också stöttar till exempel i om det är svåra vårdnadshavarkontakter eller sånt där, bara för att få till en väldigt god samverkan med alla parter. Sen är det en mentor i klassen och oftast elevassistenter eller resurser kring de eleverna som går integrerat. Och det är olika beroende på elevens behov, hur många resurser det behövs och så där. Och vi har både grundskola och grundsärskola här i samma lokaler. Nu är ju vi en liten ny skola men vi har en ambition om att verkligen utöka arbetet mellan skolformerna så att man kan nyttja varandra och observera varandras undervisning till exempel. För jag tänker att vi på grundsärskolan är vana vid att använda olika typer av verktyg och då kanske man behöver dela med sig av det, och så här. Så det är ett arbete som vi fortlöpande försöker utveckla, att det ska bli ett flyt mellan de två organisationerna, så att säga. Sen har vi en sak som är väldigt positivt, tycker jag, är att vi gemensamt på skolan har bestämt exempelvis vilken typ av förhållningssätt och bemötande vi vill ha gentemot eleverna. Och att det är någonting som underbyggs av ledningen. Och att det förhållningssätt och bemötande grundar sig i att vi ska öka elevernas måluppfyllelse och lärande, och det är då en del i

det dagliga skolutvecklingsarbetet som vi har. Och det ökar ju graden av samverkan signifikant och att vi också kan stötta varandra inom de olika skolformerna.

ERIKA: Just det, precis. Och det är ett fokus som ni har. Oavsett vad det är för skolform och oavsett vilken läroplan som gäller så är det ... är det gemensamma målet då.

LINDA: Ja, precis.

ERIKA: Och Ami, du har ju ditt arbete, då har du ett specifikt ansvar för att den här samverkan ska finnas och hur gör du rent konkret?

AMI: Då tänker jag lite specifikt nu kring just den här integrerade eleven. Så att när ett mottagande är gjort och det är bestämt att den här eleven ska läsa enligt grundsärskolans läroplan men i en grundskola så börjar jag alltid med att träffa hela arbetslaget. Helt enkelt för att introducera läroplanen med sina kursplaner och att de också förstår att från och med nu så är det ... måste de hela tiden arbeta med två kursplaner parallellt med varandra. Försöker diskutera lite likheter och olikheter. Oftast har jag oftast då träffat rektorn ... vi kommer tillbaka till det i en annan fråga. Och så finns jag med som ett stöd för den här pedagogen som har en integrerad elev. Och hur det ser ut det beror förstås väldigt mycket på vilken pedagog det är som jag möter. Runt vissa elever så har jag kanske handledningsträffar en gång i månaden och då tittar vi oftast på möjligheterna för den här eleven, diskuterar pedagogiska dilemman som uppstår, kanske tittar lite på lämpligt material, jag själv har också en bakgrund i både grundskola och särskola, diskuterar

bedömningar och ... Ja, man kan säga att egentligen så handlar det om allt det som pedagogen upplever som är utmaningar. För det är ju pedagogen som egentligen äger vår tid tillsammans, men givetvis utifrån att ha fokus på undervisning och kunskapsutveckling.

ERIKA: Mm, just det. Så då ... Det handlar i såna fall där just om hur man kommer till det här ... det övergripande samtalet.

AMI: Absolut, och det kan ta längre tid och det kan vara mer svåråtkomligt i vissa ... Och det är också beroende på hur det är mottaget på skolan helt enkelt. Hur rekt... Inställning för rektor, att vi ... Hos oss får verkligen alla plats och då menar vi att alla får också en bästa undervisning utifrån sina förutsättningar.

ERIKA: Vad tänker du Linda, om det som Ami beskriver? Det är både tänker jag det som är, ja, men uppdraget, uppgiften och hur hon jobbar? Är det ...

LINDA: Då tänker jag direkt på samarbetet mellan elevassistenterna eller resurserna och läraren, och även samordnaren här då, att man gör alla väldigt insatta i uppdraget. För det är någonting som påverkar samverkan negativt ifall inte alla riktigt har förståelse för uppdraget och då kan det blir än svårare att förstå ... tycka det är en kul utmaning att ha en integrerad elev i klassen. Om man inte kan fira de här framgångarna tillsammans med de här stegen som den här eleven tar framåt så blir det också svårt ... För att ofta kräver de integrerade eleverna lite extra stöd och lite mer arbete kring det. Och man måste tänka på många flera saker.

Så att det låter som en väldigt bra struktur för att få till god samverkan tycker jag.

AMI: Och det är också jätteviktigt det du sa Linda, att har man en resurs i klassen så är det jätteviktigt att den finns med hela tiden i våra resonemang. För det är många gånger den som kanske möter eleven den mesta tiden.

[allmänt medhåll]

ERIKA: För det skulle vara intressant att prata lite mer just om den frågan för det här är en grupp som ofta glöms bort. Som ju är oftare ... och en del i det pedagogiska teamet runt en elev med intellektuell funktionsnedsättning, som ju är elevassistenten. Hur kan man jobba med den samverkan mellan lärare och assistenter, hur skapar man de här bra förutsättningarna för det?

LINDA: Jag tänker dels det här som Ami beskriver, att de verkligen får vara med från början i processen. Jag upplever ibland att det blir lite som att man som elevassistent blir satt på något som man säger, att ”du är på den i dag”, ”Ja, men det kanske jag är, men varför och vad är målet med det så att säga?” Och där tänker jag att det är jätteviktigt att man som lärare eller mentor vågar ta ledarskapet, och att man vågar vara den som håller fast i fattade beslut och sånt där. Och också i själva undervisningen också beskriver för resurser och elevassistent vad det är man vill ha ut av undervisningen. Och ibland kan det vara jobbigt att våga ta de besluten som mentor, speciellt om man inte har erfarenhet av elever med IF, eller den läroplanen och så. Men då brukar jag säga att det viktiga är att vi vågar ta

något beslut för då finns det en möjlighet att utvärdera och utveckla undervisningen från det. Och då kan man tillsammans, utifrån allas perspektiv, utveckla undervisningen.

ERIKA: Är det någonting som du vill lägga till här Ami?

AMI: VI kan aldrig utav en, kanske många gånger utbildad, resurs att det är den som ska utforma undervisningen utan det måste komma ifrån mentor och under handledning då till resursen.

LINDA: Det här är som en sanning som väldigt många förstår men ändå blir det inte så väldigt ofta, och det är att man nyttjar elevassistenterna på ett bra sätt. För jag tänker att vi har elever då som är i jättejättestort behov av en god relation till skola och till sin mentor. Och för att kunna finnas i gruppen så behöver den ha den starkaste relationen till mentorn och läraren för att känna sig trygg i den stora gruppen och då är det väldigt viktigt att man som lärare ... att man ger den relationen lite extra tid för det kommer löna sig sen. Och då belastar man inte heller elevassistenten med ansvar som inte är deras.

ERIKA: Nej, just det. Så det blir en bra investering att göra den satsningen liksom.

LINDA: Ja, och jag tänker att så fort som möjligt så gör man den investeringen. Och ofta då så säger de, ”ja, men vi har som sagt 24 till i klassrummet som behöver undervisning”. I regel så finns det möjlighet att driva en lite mer traditionell undervisning som väldigt många ... kanske av elevassistenterna känner igen och också har snabbare att ta

över och lära sig att genomföra, än kanske den här specifika undervisningen med AKK och tecken som stöd till exempel, och såna där saker. Som då läraren behöver lägga krut på först och sen kunna leda assistenterna i det.

ERIKA: Men det låter också som att du tänker just att elevassistenten är väl också i såna fall då gruppens assistent, och lite beroende på vad det är vi ska göra så kan det vara så att man växlar vad det är peda... läraren och assistenten gör då för gruppen?

LINDA: Mm.

AMI: Jag antar Linda, att du tänker också att det finns en möjlighet som man inte alltid utnyttjar där. För att det ... Jag tänker också att det blir väldigt, väldigt viktigt att det här specifika, där måste jag som mentor träda in och ha relation med eleven också. Det är inte så att jag kan lägga över all undervisning. Det var det lite vad jag menade med att man måste finnas med i en helhet för att det har de inte ... man varken utbildning för eller ...

LINDA: Nej, precis.

LINDA: Nej, du säger att det är någonting man investerar för framtiden, för det är dock jag som är mentor och gör bedömningar och har det stora helhetsansvaret.

LINDA: Ja, och så tänker jag också att man får ... För det första så får man möjlighet att se hur vi ska göra. Det är jättesvårt att leda någon annan i ett arbete om man inte själv har provat på det. Men sen är det också ... Om det blir tufft för eleven vid något tillfälle. Jag har till exempel jobbat med elever

kanske som är i ... hamnar i lite utåtagerande beteende och sånt där, och om man ... Man kan inte hjälpa till om man inte har en stark relation till eleven. Eller stark, men en god relation och att den vet vem man är och så där. Då lämnar man elevassistenterna ytterligare till sitt öde på något vis.

ERIKA: Mm.

AMI: Och jag tänker också att det blir ganska viktigt för hela gruppen att se att mentor och resurs samverkar [skratt] ...

LINDA: Verkligen.

AMI: För att det blir stommen egentligen för den här grupp... hela gruppen.

[allmänt medhåll]

ERIKA: Just det, att man jobbar ihop, att det är ett team.

AMI: Precis.

ERIKA: Jag tänker Ami, i din roll som samordnare så har du också beskrivit att ni ser till att rektor också för då en skola där man tar emot elever som är integrerade, de får också en inskolning för att vara, ja, men satt på barnen att jobba och stötta då, tänker jag också då, pedagoger på rätt sätt. Vad ... Hur gör ni det här och vad har du sett att det får för konsekvenser?

AMI: Ja, det var så att vi funderade under några år när vi träffade rektorerna i nätverk ... för så var det, våra integrerade rektorer då bjöd vi in till nätverk. Och det blev inte det vi hade hoppats på, både utav deltagande och lite ringar på

vattnet. För det vart ganska ofta ... Rektorer har en jättetuff uppgift och det blev ofta bortprioriterade möten för då kom det något akut möte emellan. Så då för några år sen bestämde vi att när vi får en integrerad elev till en skola så tar vi kontakt med den skolans rektor. Och då är det jag och sen är den en rektor för grundsärskolan som träffar den här rektorn, och där vi då pratar lite om ... helt enkelt både vad intellektuell funktionsnedsättning är, konsekvenserna, vi berättar lite om mottagandet, det var faktiskt så här det gick till, och att de skyldigheter man har som rektor och andra viktiga punkter också som är kring integreringen. Och det kan handla lite om i ... vad vi ska skriva till exempel när vi är inne och tittar på timplanen och behöver förändra vissa saker, vilka dokument vi ska skriva, och likaså när man ska ... när man kan läsa ... hur man kan läsa efter två läroplaner också, hur gör jag då? Så att det känns som att det har varit jättepositivt. Och vi har även fortsatt med det nu under den digitala tiden och det har fungerat väldigt bra. Så att, ja, vi har ett sånt möte inplanerat nästa vecka, så det känns som en jättespännande utmaning som vi kan bygga vidare på.

ERIKA: Mm. Men intressant tycker jag, för då finns det liksom en stödfunktion så att säga, och både för skolledare men också då för pedagoger. Att ni har liksom byggt det på det sättet.

AMI: Mm. Ja, men det kan man säga.

ERIKA: En annan sak som jag också tänker mig är, ja, men som en särskild utmaning, det är när det kommer till övergångar. Och här ... Ja, men tänker, vi har beskrivit det redan, men jag där det kommer då till övergångar mellan skolformer, mellan stadier och kanske mellan olika skolor. Hur viktigt

är det med samverkan här och finns det rutiner för det? Hur jobbar ni där Ami?

AMI:

Vi har ... I vår kommun så har vi rutiner för övergångar för alla elever i ett till tjugooårs-perspektiv, och de ska gälla för alla elever. Sen brukar vi vässa vissa bitar utöver det. För de integrerade eleverna så handlar det till exempel oftast om när man lämnar grundskolan för att gå över till en grundsärskoleklass och då finns ju jag med. Eftersom jag då också har en relation med elevens vårdnadshavare så brukar vi oftast göra besök på de särskolor som kan vara aktuella, så föräldern får känna att, ”Ja, men det här känns också rätt”. Jag finns med då som en rådgivande placering eftersom jag vet ungefär hur gruppen ser ut som finns där, och jag vet kanske den eleven som ska dit, vilken person det är och vart passar den bäst. Vi har grupper som är år ett till sex, integrerade i alla våra särskolegrupper, och sen upp till högstadiet sju och nio. Så där brukar jag finnas med. Och i går till exempel så försökte vi göra lite corona-anpassat nu, där vi har sex elever som kommer ifrån grundskolan, integrerade, men som då ska upp till grundsärskoleklassen på högstadiet. Och de har inga bilder av hur det kan vara. De som går i grundsärskoleklasserna, de har oftast kompisar som har lämnat och varit på besök och har berättat hur det har varit på våra högstadieskolor. Men de här eleverna har inga bilder så trots pandemi så kände vi att vi måste på något sätt pandemisäkra vårt besök. Så igår eftermiddag så tog vi emot varje elev under 20 minuter där de fick gå runt med mig och specialläraren på högstadieskolan. Titta på lokalerna och gå runt, ja, alla viktiga platser. De kunde ta lite kort och så vidare. Ifall vi inte kommer att kunna göra

några andra besök under den här våren så finns det i alla fall en bild för dem att så här är det, och de har träffat någon pedagog som kommer att finnas där i höst. Det ... Jag finns egentligen med i alla övergångar mellan skolformerna när det gäller grundsärskoleelever, för vi har inget fritt val av skolval där utan vi försöker göra skolval tillsammans med vårdnadshavarna.

ERIKA: För jag tänker, en annan övergång den finns också i många barns skoldag som handlar om att man går från sitt klassrum, sin undervisning, till att också vara på fritidshem. Hur kan man tänka och arbeta där för att det ska bli en bra vistelse också under den här fritidhemstiden för elever som går integrerade? Vad har ni för erfarenheter där och vad är det ni ser är bra och viktigt? Vill du börja Linda?

LINDA: Jag tänker på något som Ami, tog upp tidigare, det här med att resursen är för hela gruppen. Om det tankesättet följer med över i fritids också så finns ... så blir även den integrerade eleven ... har den också en naturlig plats i gruppen. Jag tänker att det är en jätteviktig aspekt att det inte bara blir en enskild resurs som ska riktas direkt mot den integrerade eleven för att det finns en risk då att det blir svårare att ta plats i den här lite mer fria, utforskande leken och så där om inte resursen ... Det kan bli som en barriär mellan gruppen och resursen. Det är en sak jag tänker. Sen tänker jag på det viktiga i organisationen, att man har informationsvägar. Om det är vissa saker som bestämt kring eleven specifikt, eller vilken elev som helst, det behöver inte vara en integrerad elev. Just det här med bemötande och stöttning, och varför vi behöver stötta eleverna på det

ena eller andra sättet. Och varför det kanske är extra viktigt att vara nära någon elev och kanske stötta i det sociala. Mycket handlar om kommunikation och samverkan, och en gemensam förståelse för varför är det här en bra grej.

ERIKA: Precis, så det handlar inte bara om kunskap om, utan det handlar också om förståelsen om varför det är viktigt.

LINDA: Men precis. Och vi har faktiskt gjort en grej det här läsåret ... är att vi har haft en duktig elevassistent från grundsärskolan som har haft lite som ett uppdrag i grundskolan att fungera som modell. Så den kompetensen hon har med sig från grundsärskolan har hon tagit med sig in i grundskolan, både på skoltid och fritidstid, ja, men finnas med som stöd när man inför nya strategier kring elever som utmanar kanske. Och också en liten modell för att komma ihåg allt som har bestämts kring eleverna, och såna här saker.

ERIKA: Du tänker alltså som en modell då för sina medarbetare, för sina kollegor?

LINDA: Ja, men precis.

ERIKA: Vad säger du Ami, hur tänker och hur jobbar ni kring fritidshem?

AMI: Ja, de integrerade eleverna som finns i fritidshemmet följer oftast sin grupp. Och det är lite av det Linda sa, antingen så har de med en resurs som täcker hela dagen, annars är det elever som fungerar i gruppen utan att ha någon extra resurs. Men i hela vår kommun så jobbar vi med ett stödmaterial som heter Tillgänglig lärmiljö. Och där finns

det också många fritidshem som har fått utbildning i att fundera över ”hur ser vår lärmiljö ut?” För att i dag så ser vi nu att det finns en lite annorlunda lärmiljö än vad det var om vi backar bandet till fem år. Vi har i dag till exempel väldigt mycket bildstöd på fritidshemmen vilket kanske inte fanns när vi tittar tillbaka. Och många av de arbetssätt som vi har använt i skolan med att också förbereda vissa elever på vad som ska komma och så vidare, följer då med gruppen ... eller individen upp till fritidshemsgruppen. Och när man då pratar om elever som har behov av fritidshem även som tio, tolv-åringar så har man möjlighet att ha den inskrivna platsen där, och då vet man också det finns elever som har ett behov av att få med samma stöd som man har i skolan under fritidshemstiden.

ERIKA: Har ni exempelvis på när ni har sett att samverkan, då mellan olika professioner och olika, ja, men personal i de här olika skolformerna, har gett ett gott resultat för eleverna som går integrerade? Är det något särskilt som ni kommer att tänka på? Vill du börja Linda?

LINDA: Jag känner att det finns jättemånga klassrum där man varje dag når jättestora framsteg, för att man har en god samverkan mellan olika yrkesgrupper, jättefina vårdnadshavarkontakter och jättefin samverkan med eleverna. Och det är en helt fantastisk känsla att arbeta i en klass när alla arbetar ... när alla har målet klart för sig och man får fira de här framgångarna och så. Det svåra är egentligen att få till samverkan. Ibland känns det bara ”fasen vad bra det här blev”. Men en god samverkan är alltid en effekt av vad de involverade personerna har gjort,

även om man inte är medveten om det, och där tänker jag att ledning, och EHT kanske, kan stötta i att lyfta ”varför blev det här bra?” Så att man medvetandegör det och kan göra samma process igen.

Vi implementerade lågaffektivt bemötande som förhållningssätt för några år sen, och då gjorde vi det i alla särskolor i Linköpings kommun samtidigt. Och det sättet var på vi implementerade det här gav så oerhört goda resultat, och inte just bara för lågaffektivt bemötande är någonting som är bra, utan mer själva sättet vi valde att implementera något nytt. Vi fick ett gemensamt språk, vi ...

Det här projektet att implementera det sträckte sig över tre år, det var väldigt grundligt. Alla yrkesgrupper var involverade, vi förmedlade till habilitering, vi förmedlade till vårdnadshavare, vi hade ambassadörer ute på alla skolenheter som tog ansvar för att skapa en förståelse för det här förhållningssättet och att göra det gällande i alla enskildas vardag, ”Vad betyder det här för oss? Hur kan man arbeta med det i den här gruppen som vi är i just nu? Och hur var det i den gruppen som jag var i då?” Att vara grundlig när man pratar om, ja, men som exempelvis styrdokumentet, att vara grundlig i vad vårt uppdrag är gentemot elevassistenter och vårdnadshavare, och så där, så att man får alla med på tåget.

ERIKA:

Och det är som du ... Då beskriver du att då blir det väldigt bra kvalitet i samverkan, att egentligen oavsett vad det är vi bestämmer att vi ska jobba med tillsammans så får det den här goda effekten.

- LINDA: Ja, precis, och att alla får delaktigheten hos alla. Att man får vara med och berätta och säga sin syn på det här dilemmat, det tror jag är jätteviktigt.
- ERIKA: Har du något exempel på där du har sett samverkan har gett de här goda resultaten, Ami, som du vill lyfta?
- AMI: Det är lite samma som Linda säger, att det här helheten blir väldigt viktig, att vi jobbar på alla tre nivåer och organisationsnivån måste vara väl förberedd på vad det innebär att ha en integrerad elev och kunna ge förutsättningar då till att kunna göra det på gruppnivån, för att sen eleven ska kunna få den bästa förutsättningarna. Och då ser jag också att de pedagogerna som är nyfikna på elevernas lärande, ser det som en utmaning att sätta sig in i två läroplaner, det är så inspirerande att handleda de pedagogerna för de vill alltid utmana sig och eleven. Och då sätter vi oftast något mål som, ”ja, men då prövar vi det här till nästa gång när vi ses”, och då känns det som att, ja, den här eleven lyckas verkligen i att vara ... gå integrerad. Oftast är det också ... eller nästan alltid så är det så att man också då har en bra samverkan med förälder. För det är också en botten som behöver finnas för att det ska lyckas.
- LINDA: Jag tänker också att det är jätteviktigt när vi pratar om integrerade elever att man talar högt och tydligt om de positiva effekterna av att gå integrerat med alla. För det kan bli lätt att man tänker att ”ja, men den kanske skulle få bättre undervisning någon annanstans” när man inte har en förståelse för varför det skulle kunna ge positiva effekter att gå integrerat.

[allmänt medhåll]

ERIKA: Utmaningar har ni varit inne på lite grann, men jag tänker utmaningar också som någonting som en del blir väldigt peppade och triggade av så, men jag tänker finns det någonting som ni tänker ”ja, men det här är faktiskt lite svårt när det handlar om att skapa den här goda samverkan och få det att funka så det blir så bra förutsättningar för eleven som möjligt”. Vad är det som man måste övervinna, om man säger så?

LINDA: En utmaning som jag har mött, det är kanske det här att ... tid är alltid en aspekt i skolan, men den här kluringen att nyttja alla yrkesgruppers kompetenser, och få tid och samtalsyta för att kunna reflektera så att alla blir delaktiga i arbetet. För det är inte heller så att det är lätt att leda en grupp med resurser till exempel, ifall man inte har tid att prata och reflektera heller.

AMI: Ja, jag tror också att det är tiden faktiskt, Linda. Jag ser mycket det här med när vi är i olika arbetslag och träffar olika personer vissa dagar, och kanske inte lika mycket alla. Vi kan säga någon estetiskt, till exempel, pedagog som är inne och kanske nästan aldrig träffar mentor, så bör... Så man kan till och med höra ”jaha, kan jag bedöma den efter den här läroplanen?” Eller ”jaha, kan vi göra så?”

LINDA: Mm, och jag tänker att man ... inte bara att man behöver bestämma saker och ha nedskrivet på papper, och möten och så, men att det finns ... att man skapar utrymme för att den här reflektionen finns kontinuerligt i vardagen också, den är jättesvår att få till. Och så tänker jag då om man

skapar samverkan med andra yrkesgrupper, inte bara resurser och så ... Resurser har ju samma uppdrag som vi som skolan, men jag tänker att det är viktigt att man inte hamnar på ett annat ställe än i läroplanen som skola. Om man samarbetar med habilitering och så, det kan lätt bli att man tänker att deras kunskaper väger mer än mina pedagogiska kunskaper, men att man hela tiden har fokus på sitt eget uppdrag i alla fall, men ... Ja, samtidigt som man då tar tips och idéer och med i beräkningen saker som ligger i deras profession.

AMI: Och jag tänker, ger vi inte förutsättningar till de här mötena så kan vi också missa en del elever. För det är inte säkert att eleven visar alltid i sitt ämne ... det i sin utveckling.

LINDA: Nej.

AMI: Utan det kan till exempel visa mycket utav kommunikationen när den till exempel har slöjd.

LINDA: Ja, eller på fritids.

AMI: Och jag kan sambedöma där ... Ja, eller på fritids, precis. Och att man kan prata om sambedömning där i stället då. Så att där tror jag är väldigt viktigt att hitta olika forum för det.

[allmänt medhåll]

ERIKA: Mm, just det. Ja, det handlar liksom att kunna sy ihop det egentligen, tänker jag.

AMI: Precis.

ERIKA: Jag tänker det är dags för oss att avrunda det här spännande samtalet. Men innan vi gör det så skulle jag vilja att ni delar med er av ert bästa tips till skolpersonal som arbetar med integrerade elever oavsett, tänker jag, vad det är för uppgift man har.

LINDA: Jag tänker att en väldigt viktig del, som vi har pratat om, är att man vågar ge tid åt ... att man investerar tid åt de eleverna som har störst behov av de starkaste relationerna. Det är elever som är i regel vana att misslyckas och också elever som kommer jämföras med grundskoleelever hela tiden ... alla är grundskoleelever men om man förstår. Jag tänker att vi behöver förstärka elevens självbild och att vi behöver finnas där, så många som möjligt, och skapa starka relationer. Och att man vågar ta ledarskapet då.

AMI: Jag säger lite samma som Linda säger, men jag skulle vilja lägga till också att vara öppen för möjligheter. Att våga utmana och använda sina kollegor till att diskutera pedagogiska frågor runt *alla* barn och inte att man då sätter den här integrerade eleven som någon lite sidodiskussion, utan den ska finnas med i helheten. När vi har en integrerad elev så vet vi egentligen aldrig vad vi bedömer ifrån förrän vi har genomfört vårt arbete med eleven. Så våga utmana tänker jag, och var öppen för vilka möjligheter det kan bidra till.

LINDA: Mm. Och sen så tänker jag också om man har integrerade elever, om man inte har någon grundsärskola på plats, kontakta en grundsärskola bara för att komma och titta. Bara för att komma och få inspiration kanske. Speciellt om

det gäller till AKK eller sånt där som man inte kanske är så van vid.

AMI: Absolut.

ERIKA: Så att man får det där flödet och utbytet då av arbetssätt.

LINDA: Mm.

ERIKA: Mm. Men tusen tack hörni för de råden och tack också för att ni var med i det här samtalet, Linda Davidsson, speciallärare i Linköping och Ami Hemstad, samordnare för grundsärskolan i Norrköpings kommun. Det var mycket och god kunskap och erfarenhet om hur man kan arbeta med samverkan för att ge integrerade elever bättre förutsättningar till lärande och också delaktighet i hela sin skola. Och för er som har lyssnat så vill jag också säga att ni kan fördjupa er mer i den här frågan genom att gå in på vår webbplats spsm.se, för där finns mer information både om intellektuell funktionsnedsättning, om delaktighet och här hittar ni också vårt studiepaket som särskilt handlar om att undervisa elever som går integrerade ... alltså, där man jobbar med dubbla läroplaner i klassrummet. Och på webbplatsen finns också fler poddavsnitt för dig som vill fördjupa dig mer i den här och andra frågor som rör skola och elever i behov av stöd. Tack och hej.

[musik]

INFORÖST: Tack för att du lyssnat på Specialpedagogiska skolmyndighetens podd. Fler avsnitt kan du hitta på vår webbplats och där poddar finns. Om du vill veta mer om oss

och vilket stöd vi erbjuder, gå in på vår webbplats [spsm.se](https://www.spsm.se).
Följ oss även på Facebook, Twitter och Instagram.